

Teftiş Kurulları Tüzük ve Yönetmelikleri

T.C.

BAŞBAKANLIK

Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü

Sayı: B.02.0.PPG.012-383-5371

3.3.1993

Konu: Teftiş Kurulları Tüzük ve Yönetmelikleri

GENELGE

1993/12

3056 sayılı Kanunun 281 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik 20 inci maddesinin (a) fıkrasına göre, Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığı, “Bütün kamu kurum ve kuruluşlarıyla, kamu iktisadi teşebbüslerinde teftişin etkin bir şekilde yürütülmesi hususunda genel prensipleri tespit etmekle yükümlüdür.

Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığına gönderilen kamu kurum ve kuruluşlarının teftiş kurullarına alt tüzük ve yönetmenlikleri de, tespit edilen veya genel kabul görmüş prensipler çerçevesinde incelenmektedir.

Bu genel prensiplerin başlıcaları:

- Mesleki nitelik standardı ,

- Uygulama ve yetki alanı standardı,
- Bağıllık standardı'dır.

Hemen hemen tüm kuruluşlarda idari organizasyon içindeki seksiyonların ve kurum içi işlem ve etkinliklerin denetimi; meslek içi eğitimden geçmiş, genel denetim tekniklerini ve soruşturma yöntemlerini bilen “uzman” elemanlarca yapılmaktadır.

Devlet denetim elemanlarının tamamına yakını, hemen aynı temel hukuk ve ekonomi disiplinlerini içeren bir yarışma ve seçme sınavı sonucunda meylede kabul edilmekte, üç yıl süreli teorik ve uygulamalı eğitim ve bu eğitim sonrasında yapılan yeterlik sınavı ile mesleğe atanmaktadırlar.

Denetim hizmetleri, uluslararası alanda da ayrı bir kariyer olarak kabul edilmektedir.

A.B.D.'nde 1972 yılının Kasım ayında yayımlanan genel kabul görmüş denetim standartlarının birincisi: “Denetim, denetçi adı verilen, gerekli teknik eğitimden geçmiş, mesleki yeteneğe sahip kişi veya kişilerce yapılmalıdır.” şeklindedir.

Avrupa topluluğunca denetim standartlarına ilişkin olarak yayımlanan 8 no lu Yönergenin 4 ncü maddesinde denetçilere dair temel nitelikler şöyle özetlemektedir:

- Meslekle ilgili teorik eğitim görmüş olarak
- Meslekle ilgili pratik eğitim görmüş olmak
- Devlet ya da Devletçe yetki verilmiş bir kuruluş tarafından düzenlenen mesleki yeterlik sınavını başarmış olmak,

Belçika' da İşletme Denetçileri Birliği (IRF) Danimarka'da Denetçiler Birliği (FSR), Ortaklık Denetçileri Birliği (CNCC) ve birçok ülkedeki denetim teşkilatı, işletmelerin denetimini yapacak, denetçilerde en az üç yıllık bir staj dönemi ve yeterlilik sınavında başarılı olmak şartlarını aramaktadırlar.

Ülkemizde de teftiş kurullarının tarihsel gelişimi, kariyer niteliğini taşıyan bir yapılanmaya temel oluşturmaktadır.

Örneğin, Maliye Teftiş Kurulu'nun 28 Ağustos 1879 tarihli “Teftiş-i Muamelat Nizamnamesi” ile başlayan ve “Rumeli Islahat Layihası”. “ Umur-u Umumiye-i Maliye Müfettişlerine Dair Nizamname” gibi safhalarla geçen kariyerlik doğrultusundaki oluşum süreci, müfettiş yardımcılığı giriş ve yeterlik sınavı esasını getiren 1914 tarihli “Maliye

Heyeti Teftişiyesi Hakkındaki Nizamname” ile tamamlanmıştır.

Yargı kararlarında da müfettişlik mesleğinin kariyer yapısı açıkça vurgulanmış; “Denetim hizmetlerinin diğer idari hizmetlerinden ayrı olarak düzenlemiş bulunması” bu konuyla ilişkin Danıştay içtihatlarıyla, idare Mahkemesi kararlarının standartlaşmış gerekçesi haline gelmiştir. (rn. Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu 21.10.1983 gün, E.1983/16, K.1983/25; Danıştay 5 inci Dairesi 6.12.1979 gün, E.1978/7382 K. 1978/1731; Trabzon İdare Mahkemesi 21.10.1985 gün ve E.1985/181, K.1205/502)

Bu itibarla; özel kanunlarla getirilen istisnalar dışında, teftiş kurullarının kariyer yapısının özenle korunması gerektiğine inanılmaktadır.

Mesleki nitelik standardının sağlanması ve sağlıklı bir teftiş sistemi kurulmasının önde gelen şartlarından birisi de; kendi istekleri dışında müfettişlerin başka idari görevlere atanmasının engellenmesidir.

Bunun temini için de yukarıda tarih ve sayıları verilen Danıştay ve İdare Mahkemeleri kararlarında yer alan “teftiş hizmetleri, diğer idari hizmetlerden ayrı bir kariyer olarak düzenlendiğinden, kamu hizmetinin selametle yürütülmesini engelleyecek sebepler olmadıkça başka görevlere atanamazlar” hükmüne teftiş kurulları tüzük ve yönetmeliklerinde de yer verilmesi uygun görülmektedir.

Öte yandan; denetim elemanlarının, kanun, tüzük ve yönetmeliklerle tanınan teftiş soruştırma ve 657 ile 3771 sayılı Yasalarda yazılı görevden uzaklaştırma yetkilerine sınırlamalar getirilmesi yani çalışma ve yetki alanının daraltılması, teftiş ve denetim hizmetlerinin etkin bir biçimde yürütülmesinin önündeki en önemli engeli oluşturmaktadır.

Bu sebeple; Teftiş Kurulları Yönetmeliklerine;

“Merkez veya taşra teşkilatı içindeki herhangi bir birim yönetmelik, genelge ve benzeri düzenlemelerle yetki alanı dışına çıkartılamaz. Herhangi bir birim, mutad ve makul sreler haricinde ve kabul edilebilir bir gerekçe olmaksızın, teftiş dışı tutulamaz.” şeklinde bir hüküm konulması, çalışma ve yetki alanı standardının sağlanması açısından uygun olacaktır.

“Bağlılık Standardı”nın bir ifadesi olarak; Müfettişler, münhasıran kurumun en üst amirine ait teftiş, inceleme ve soruştırma yetkilerini bilvasıta en üst amir adına icra ve tatbik mevkiinde olup; sadece kurumun En st Amirinden ve Teftiş Kurulu Başkanından emir alırlar.

Başbakanlık Teftiş Kurulu’na gönderilen yönetmeliklerde yukarıda ayrıntılarıyla izahına

Çalışılan bu genel prensipler ve Başbakanlık Teftiş Kurulu Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde incelenmekte ve böylece teftiş kuruları arasında uygulama birliğinin ve koordinasyon sağlanmasına çalışılmaktadır.

Özellikle; bazı bağlı ve ilgili kuruluşların Başbakanlık Teftiş Kurulu'nca tespit edilen genel prensipler ve Danıştay Kararları dışında hareket ettikleri, bazı kuruluşların, teftiş kurulu yönetmenliklerini Başbakanlığa hiç göndermeyerek, Başbakanlık Teftiş Kurulu Başbakanlığına kanunla tanınmış koordinasyon alanının dışına çıktıkları, bazı kuruluşların Başbakanlık Teftiş kurulu Başbakanlığı ile mutabakat sağlanamaması sebebiyle Resmi Gazete'de yayımı mümkün olmayan yönetmenliklerini bir i talimat niteliğinde; yasalara, uluslararası uygulamalara ve idari yargı kararlarına aykırı biçimde uygulamaya devam ettikleri tespit edilmiştir.

Bu itibarla;

Teftiş kurulu yönetmenliklerimde 3056 sayılı kanunun mutlaka 20/a maddesine göre Başbakanlık Teftiş Kurulu'nca tespit edilen prensipler çerçevesinde gerekli değişiklerin yapılması,

Teftiş kurullarının görev ve çalışma esaslarının, mutlaka tüzük ve/veya yönetmeliklerle belirlenmesi, tüzük ve yönetmelik tasarılarının (değişikler de dahil olmak üzere) Başbakanlık Teftiş Kurulu'nun tetkikinden geçirilmesi,

Başbakanlık Teftiş Kurulu'nca incelenmeyen ve üzerinde mutabakat sağlanmayan Teftiş Kurulları Yönetmeliklerinin uygulamaya konulmaması,

Hususlarında gerekli tedbirlerinin alınmasını rica ederim.

Süleyman DEMİREL

Başbakan

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: etin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 ankaya ANKARA